

TLAČOVÁ SPRÁVA

Košice, Londýn 9. januára 2012

Prešovský súd rozhodol, že základná škola v Šarišských Michaľanoch musí ukončiť segregáciu rómskych detí

Okresný súd v Prešove rozhodol, že základná škola v Šarišských Michaľanoch (okr. Sabinov) sa vzdelávaním rómskych detí v oddelených segregovaných triedach dopustila nezákonného konania. O rozhodnutí informovali ľudskoprávne organizácie Poradňa pre občianske a ľudské práva a Amnesty International. Ide o vôbec prvé súdne rozhodnutie týkajúce sa segregácie rómskych detí vo vzdelávaní na Slovensku.

“Súd rozhodol, že základná škola vzdelávaním rómskych detí v oddelených segregovaných triedach porušila zásadu rovnakého zaobchádzania v zmysle Antidiskriminačného zákona a dopustila sa diskriminácie rómskych detí z dôvodu ich etnickej príslušnosti,” informoval Štefan Ivanco z Poradne pre občianske a ľudské práva

„Po prvý krát slovenský súd odsúdil rozšírenú a nezákonnú prax segregovaného vzdelávania rómskych detí, ktorá sa dotýka tisícov detí. Táto prax negatívne ovplyvňuje ich budúcnosť, vyčleňuje ich na okraj spoločnosti a vystavuje chudobe a diskriminácii“, povedala Barbora Černušáková z Amnesty International, Londýn

Súdne konanie iniciovala a viedla mimovládna organizácia Poradňa pre občianske a ľudské práva od júna roku 2010 ako tzv. verejnú žalobu v zmysle ustanovení antidiskriminačného zákona. V žalobe namietala, že základná škola v Šarišských Michaľanoch má dlhodobo zriadené segregované triedy, ktoré navštevujú výhradne žiaci rómskeho etnického pôvodu. Tieto triedy boli navyše umiestnené na samostatnom poschodí v budove školy. V školskom roku 2008/2009 boli do segregovaných tried preradené ďalšie rómske deti, ktoré dovtedy navštevovali triedy spoločne s deťmi z majority. Vzdelávaním rómskych detí v segregovaných triedach dochádzalo podľa žalujúcej organizácie k ich diskriminácii na základe etnického pôvodu. Amnesty International počas súdneho konania zaslala súdu svoje stanovisko k prípadu.

Žalovaná škola svoje konanie obhajovala tým, že oddelené triedy sú určené pre rómske deti zo sociálne znevýhodneného prostredia. Tieto triedy podľa nej umožňujú učiteľom rozvíjať individuálny prístup k rómskym žiakom a majú vyrovnávací charakter s cieľom odstrániť deficit, plynúci z ich sociálneho znevýhodnenia. Škola však vyrovnávací charakter týchto tried nijako nepreukázala a bolo zjavné, že rómske deti sú v oddelených triedach vzdelávané dlhodobo.

Súd v tejto súvislosti konštatoval, že využívanie špecifických foriem a metód vzdelávania žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia sa nemôže diať spôsobom, ktorý je v rozpore platnou vnútroštátnou a medzinárodnou legislatívou na ochranu ľudských práv.

Súd odmietol argumentáciu školy, že len vzdelávanie rómskych detí zo sociálne znevýhodneného prostredia v oddelených triedach, môže zabezpečiť rovnú kvalitu vzdelávania pre všetky deti. Súd

konštatoval, že žalovaná škola svojím konaním rezignovala na svoju úlohu v procese vzdelávania, keď uprednostnila protiprávne segregované vzdelávanie pred rozvíjaním inkluzívneho vzdelávania.

Súd nariadil žalovanej základnej škole napraviť nezákonný stav a taktiež publikovať plné znenie rozsudku v Učiteľských novinách, tak aby sa z rozhodnutím súdu oboznámili aj iné základné školy a rozhodnutie malo preventívny charakter.

Rozhodnutie okresného súdu nie je právoplatné. Škola sa môže voči rozsudku odvolať.

"Rozhodnutie súdu je plne v súlade s medzinárodnými štandardami na ochranu ľudských práv. Škola sa musí usilovať o rozvíjanie inkluzívneho vzdelávania ako protívahy k existujúcej segregácii. Uvedomujeme si, že to pre školu nebude jednoduché, ale iná cesta nie je. V prípade, že o to škola prejaví záujem, jej radi poskytneme súčinnosť pri tvorbe interného desegregačného plánu a napĺňaní rozhodnutia súdu," hovorí Štefan Ivanco z Poradne pre občianske a ľudské práva.

"Toto rozhodnutie v konečnom dôsledku nie je len o základnej škole v Šarišských Michaľanoch. Hovorí mnoho o základnom vzdelávaní na Slovensku ako takom, ktorému chýba inkluzívny prístup. Základné školy jednoducho musia vzdelávať inkluzívne. Školy sa musia naučiť vnímať rôznorodosť kolektívu - či už etnickú, kultúrnu, sociálnu a akúkoľvek inú - ako prirodzený fakt a ako cennú pridanú hodnotu v procese výchovy a vzdelávania. Inkluzívne vzdelávanie v rôznorodom kolektíve vedie dieťa nie len k poznaniu, ale aj k tomu byť priateľským, tolerantným, ohľaduplným a zodpovedným človekom v spoločnosti, ktorá je zo svojej podstaty rôznorodá. Základné školy musia rozvíjať individuálny prístup k výučbe žiakov a žiačok v kolektíve a nevyčleňovať ich z bežného vzdelávacieho prúdu," dodáva Ivanco.

„Toto rozhodnutie súdu, ktoré odsúdilo segregáciu vo vzdelávaní z dôvodu etnickej príslušnosti na danej škole by malo podnietiť kompetentných vládnych predstaviteľov k tomu, aby rázne konali. Všetky politické strany ktoré sformujú novú vládu po marcových voľbách musia prijať záväzok, že odstránia systémovú diskrimináciu a segregáciu v rámci školského systému v krajine,“ povedala Barbora Černušáková z Amnesty International, Londýn.

„Bez skutočnej politickej vôle, nemôžeme očakávať reálnu zmenu. Doposiaľ sme zaznamenali len veľmi málo úsilia zo strany kompetentných vládnych predstaviteľov. Zodpovednosť za odstránenie diskriminačných bariér a za úspešnú integráciu rómskych detí vo vzdelávaní leží na pleciach slovenskej vlády“ dodáva Černušáková.

- KONIEC -

KONTAKTY:

| Ďalšie informácie poskytnú:

Štefan Ivanco, Poradňa pre občianske a ľudské práva - tel./fax: +421-55-68 06 180, mobil: 0949 338 396, e-mail: antidiskriminacia@poradna-prava.sk

Barbora Černušáková, Amnesty International, Londýn mobil: 00 44 7746 067426

Marina Mazúrová, Amnesty International, pobočka Slovensko, tel. č. 02 544 19 660

POZNÁMKY:

Poradňa pre občianske a ľudské práva je mimovládna organizácia so sídlom v Košiciach, založená v roku 2001, ktorá prostredníctvom svojich aktivít presadzuje obhajobu ľudských práv na Slovensku. Poradňa od svojho vzniku venuje pozornosť predovšetkým otázkam diskriminácie rómskej etnickej skupiny v rôznych oblastiach života, najmä v prístupe k službám, zamestnaniu, vzdelaniu a zdravotnej

starostlivosti. Venuje sa tiež ochrane reprodukčných práv a špecificky téme násilných a vynútených sterilizácii rómskych žien. Poradňa vykonáva prieskumné a monitorovacie aktivity v oblasti výskytu diskriminácie, navrhuje a pripomienkuje príslušné legislatívne opatrenia a uskutočňuje vzdelávacie aktivity pre laickú i odbornú verejnosť v oblasti ochrany pred diskrimináciou. Poradňa dlhodobo poskytuje bezplatné právne poradenstvo a vo vybraných prípadoch diskriminácie sprostredkováva právne zastupovanie v konaniach pred slovenskými súdmi vrátane Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu.

Amnesty International je celosvetové hnutie združujúce 3 milióna ľudí vo viac než 150 krajinách, ktoré sa usiluje o ukončenie vážneho porušovania ľudských práv. Problému diskriminácie Rómov v prístupe k vzdelávaniu sa venuje od roku 2006. Počas posledných piatich rokov Amnesty International vykonala vlastné podrobné výskumy v rôznych lokalitách po celom Slovensku. V spolupráci s ďalšími mimovládnyimi organizáciami pôsobiacimi v niekoľkých ďalších lokalitách systematicky monitoruje situáciu a vývoj v tejto oblasti. Táto aktivita je súčasťou témy „Uzákoňte naše práva“ v rámci kampane Amnesty International za ľudskú dôstojnosť, ktorej cieľom je ukončenie porušovania ľudských práv, ktoré zapríčiňujú a prehlbujú chudobu vo svete.